

MEUBELMAGIE **2**

WILLEM FOUQUAERT

MEUBELMAGIE 2

DE **NIEUWSTE** TECHNIEKEN OM JE MEUBELS EEN **TWEEDE LEVEN** TE GEVEN

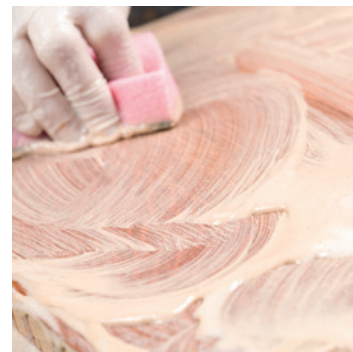
inhoud

1 De juiste voorbereiding

Wat heb je nodig?	11
Gereedschap en kwasten	11
Verf en toebehoren	15
Hoe begin je eraan?	23
Oude beschermlagen verwijderen	23
» Oude verf en vernis afbijten of decaperen	
» Aflogen	
» Zandstralen	
» Ontboenen	
Uitwassen van de nerf	36

2 Meubeltechnieken

Technieken op bloot hout	41
Logen en verouderen	41
Natuurlijke look	43
Bleachen	45
Kleuren	49
Ceruseren	54
Logen met loogbeitsen	60
Meubelen schilderen	63
Het meubel klaarmaken om te schilderen	63
Welke primer kiezen?	67
Welke verf kiezen?	67

3 Voorbeeldprojecten

Verouderen en verweren van het verfwerk	71	Verweren en bleachen van een eiken meubel	119
Doorschuren met hulpmiddelen	71	Blank zetten van een eiken meubel	125
Verweerd schilderen	77	Kleuren van een meubel	129
Verweren met kalkverf	78	Ceruseren van een eiken meubel	135
Patineren	89	Oliën van een eiken meubel	139
Wat is patineren?	89	Zwaar verweren van een meubel met hulpmiddelen	143
Welke producten heb je nodig?	89	Zwaar verweren van een meubel met kalkverf	147
Vorbereiding en voorzorgsmaatregelen	95	Verweerd schilderen van een meubel	153
Patineren met glaceerverf	95	Patineren van een meubel met glaceerverf	157
Patineren met verdunde (olie)verf	101	Patineren van een meubel met verdunde (olie)verf	163
Patineren met boenwas	103	Patineren van een meubel met boenwas	167
Patineren met kalkverf	109	Patineren van een meubel met kalkverf	173
Nabescherming	113		
Welk product kiezen?	113		
Nabescherming van bloot hout	114		
Nabescherming van patines en effecten	115		

Woord vooraf

Een aantal jaren geleden kwam het eerste boek *Meubelmagie* uit. Het was meteen een succes. Velen onder jullie hebben het bijna letterlijk verslonden, uitgeleend en doorgegeven enzovoort. Maar jullie hebben het vooral bij de hand gehouden wanneer je een meubeltje ging herdecoreren: stap per stap, met *Meubelmagie* als leidraad.

Ondertussen zijn we zeven jaar verder, en in zeven jaar tijd verandert er natuurlijk heel wat.

Om te beginnen is er veel veranderd in de producten die we kunnen gebruiken. Veel ongezonde producten zijn – gelukkig maar – verdwenen en er kwamen andere, gezondere in de plaats. Soms met hetzelfde resultaat, soms met dezelfde werkwijze, maar soms ook met een iets andere manier van werken. Maar er kwamen ook nieuwe producten bij, nieuwe toepassingen en afwerkingen, zoals de oliën die vroeger enkel op plankenvloeren gebruikt werden. Dat vraagt beslist om enige uitleg.

En niet alleen de producten zijn veranderd, ook jullie zijn behoorlijk veranderd. Wat jullie nu graag zien is vermoedelijk toch wel wat verschillend van wat je een kleine tien jaar geleden leuk vond.

Reden genoeg dus om nog eens alles opnieuw op een rijtje te zetten: de mooiste technieken met de meest actuele look en uitstraling, en de huidige generatie aan producten. Net als zijn voorgangers probeert dit boek dus een duidelijke en handige leidraad te zijn bij het renoveren en restylen van je meubelen. Misschien nog beter en efficiënter, korter en duidelijker en misschien ook inspirerender, want in dit nieuwe boek hebben we niet alleen getracht om je de volledige technische kant van de zaak bij te brengen, we proberen je ook te inspireren met talloze mooie voorbeelden van banale en minder banale meubelen die met de uitgewerkte technieken een tweede leven krijgen.

Want dat is misschien het enige wat niet veranderd is: jullie wil, interesse of passie om meubelen een tweede leven te geven. Meer dan ooit wordt hergebruik een dagelijks onderdeel van ons consumptiepatroon, ook voor ons interieur. Alles hoeft gelukkig niet meer nagelnieuw uit de interieurzaak te komen. We shoppen zelf een leuk en eigentijds interieur bij elkaar met nieuwe en oude spullen, dure spullen maar ook kringloopdingen. Mat al die oude spullen willen we je helpen. Met inspiratie, maar vooral met technische raad en informatie en 'stap voor stap' werkwijzen.

Alvast veel decoratieplezier!

Willem Fouquaert

Wat heb je nodig?

Als je oude meubelen wilt renoveren of restylen heb je wel een en ander nodig, maar maak je geen zorgen: de investering is beperkt. Sommige dingen zul je ook jaren kunnen gebruiken. We overlopen even het meest noodzakelijke.

Gereedschappen, kwasten en penselen

KRABBERS

Straks zullen we zien dat het in de meeste gevallen aangewezen is om oude verflagen of vooral dan vernislagen te verwijderen. Bij het verwijderen van dergelijke lagen zijn krabbertjes

wel handig. Je vindt goedkope modellen in de grootdistributie. Wil je iets duurzamer materiaal met bijvoorbeeld verwisselbare mesjes, dan zul je waarschijnlijk naar de vakhandel moeten. Alles hangt een beetje af van het budget dat je aan deze zaken wilt besteden.

STAALWOL EN STAALKRUL

Staalwol en staalkrul zijn handige hulpjes voor het verwijderen van oude verf of vernis, daar waar we er met een krabbertje of plamuurmesje niet bij kunnen. Vooral op meubels met veel reliëf zijn deze best wel handig. De staalwol neemt immers gemakkelijker de vorm van de ondergrond aan.

De staalkrul is uiterst grof en dient voor het echte decapeerwerk. Staalwol is er in korrelgroottes variërend tussen de nummers 3 en 5 en 0 tot 0000. Hoe lager het getal, hoe kleiner de korrel (in tegenstelling tot schuurpapier, waar het net omgekeerd is).

De zware staalwol kan gebruikt worden om te decaperen, de middelmatige om te ontboenen (zie verder). Fijne staalwol (bv. 000) gebruik je dan weer vooral bij de afwerking (bv. om op te boenen).

SCHUURPAPIER

Schuurpapier is verkrijgbaar in verschillende korrelgroottes of diktes. De grootte van de korrel bepaalt in grote mate de hoeveelheid oude verf, plamuur of wat dan ook die weggenomen wordt bij het schuren. Je kunt dus het best wat verschillende korrelgroottes in huis halen. Zaken die grondig geschuurd moeten worden kun je het best eerst met grof schuurpapier te lijf gaan (bv. korrel 80 of 120) en daarna met fijn schuurpapier (bv. 240 of hoger). Let wel, hoe groter het getal vermeld op de verpakking, hoe fijner de schuurkorrel.

Verder is een belangrijk onderscheid bij schuurpapier het verschil tussen het 'klassieke' droogschuurpapier en het waterschuurpapier. Dit laatste bestaat vooral in de fijnere korrels zoals 320, 400 enzovoort. Het is dan ook handig om oppervlakken heel fijn te schuren of om bijvoorbeeld geverniste oppervlakken mat te zetten zodat ze opnieuw vernist of overschilderd kunnen worden. Het water bevordert het glijden van het schuurpapier over het te schuren oppervlak. Daardoor worden onregelmatige krassen vermeden.

PLAMUURMESSEN EN SPATELS

In de handel vind je gemakkelijk een heel ruim assortiment aan plamuurmessen. Als je een meubel wat moet bijwerken met houtpasta of plamuur kun je uiteraard ook beter een dergelijk paar aanschaffen.

Voor kleine putjes en oneffenheden kun je al van start gaan met een klein of middelmatig plamuurmes. Ook hier zijn er veel kwaliteits- en dus ook prijsverschillen. Echte professionele plamuurmessen kunnen heel duur zijn. Dergelijk professioneel materiaal heb je niet echt nodig, maar ze zijn wel het soepelst en dus ook het handigst. Koop desnoods een tussencategorie. Deze vind je gemakkelijk in de doe-het-zelfzaak. Laat je echter niet verleiden door al te goedkope sets.

BORSTELS EN KWASTEN

Uiteraard kunnen we niet zonder kwasten en penselen. Ook hier zijn de prijsverschillen soms aanzienlijk, maar het aanbod is groot. Gelukkig hebben we echt niet veel nodig: een paar platte en ronde kwasten kunnen meestal volstaan. Koop ook hier liever geen pakketjes met superkoopjes, ze stellen meestal niet veel voor.

Tegenwoordig heb je ook meer en meer borstels die speciaal ontworpen zijn voor het werken met wateroplosbare verven en lakken. In de praktijk zijn ze meestal iets duurder dan de ons beter bekende ouderwetse varkensharen kwasten. Ze zijn vooral aan te raden wanneer je grote oppervlakken heel strak wilt schilderen (ze zorgen voor een betere vloei van de verf).

Bij de speciale penselen zijn er een paar die niet altijd strikt noodzakelijk zijn maar meestal wel handig. Even overlopen:

Hier kan een bijschrift komen

Schuurpapier correct gebruiken

Het belangrijkste bij het gebruik van schuurpapier is dat je het **goed** gebruikt. Je moet vooral letten op volgende punten.

- » Gebruik **geen te zwaar of te grof schuurpapier**. Dat maakt vlug krassen die nadien soms nog heel moeilijk weg te krijgen zijn. Schuur liever iets langer met een fijner schuurpapier om toch alle oneffenheden te verwijderen.
- » Probeer voor houten oppervlakken waar je de nerf nog kunt zien zo veel mogelijk te schuren **in de richting van de houtnerf**.

Zo niet verhoog je weer de kans op ongewenste krassen.

- » Schuur altijd in fases: eerst met een grove korrel, dan met een middelmatige, om uiteindelijk af te werken met een fijnere.
- » Vergeet vooral ook de hoekjes en de kantjes niet. Hiervoor zijn er trouwens tal van hulpmiddelen op de markt zoals schuursponsjes, schuurblokjes enzovoort. Meestal lukt het ook wel met een gewoon stuk schuurpapier. Het komt er immers vooral op aan om het velletje zo te vouwen dat je over een vrij harde of strakke kant beschikt.

Technieken op bloot hout

Logen en verouderen

Het woord 'logen' wordt in de meubeldecoratie vaak dubbel gebruikt: we bedoelen er het aflogen of afeten van oude verflagen mee, maar ook het kunstmatig – lees: versneld – verouderen van vooral dan eiken meubelen. Bij dit logen gaat men dus op een kunstmatige manier de natuurlijke veroudering en vergrijzing nabootsen die optreden bij onbeschermd hout dat blootstaat aan regen en wind. Niet alle houtsoorten lenen zich tot dit procedé. In de praktijk wordt vooral eik geloogd.

Eik (en andere harde houtsoorten als notelaar en in mindere mate olm – ook iep genoemd) kun je logen of verdonkeren op meerdere manieren.

LOGEN MET BIJTENDE SODA

In het vorige hoofdstuk over het decaperen van meubelen hadden we het uitvoerig over de agressieve werking van caligene of bijtende soda. Dit product is een ideale oplossing om oude verflagen

Logen is eigenlijk het hout versneld verouderen door het te bewerken met bijtende producten zoals bijtende soda...

Verouderen en verweren van het verfwerk

Doorschuren met hulpmiddelen

Een oud meubel is soms wat beschadigd op plaatsen waar het veel gebruikt is. Op bepaalde stukken is de boenwas, verf of vernis weggesleten en soms komt het blote hout er hier en daar zelfs door. Een dergelijke slijtage of verwerking vind je vooral op de plaatsen die het meeste vastgenomen zijn in de loop der jaren: aan de lades, op de hoeken en randen van het bovenblad, de bovenste delen van de deuren (waar ze vastgenomen worden om te openen) en noem maar op. Om een nieuw of recent meubel dat ge(her)decoreerd werd dezelfde charme te geven als een oud, kun je dergelijke slijtage kunstmatig nabootsen. Dat heet verweren.

Licht verweren is in feite niets anders dan het meubel dat je schilderde hier en daar op **hoeken en kanten wat doorschu-**

ren met schuurpapier. Door het schuren met een middelmatig schuurpapier leg je op bepaalde plaatsen de onderliggende verflagen of ondergrond bloot. Moeilijk is dat zeker niet, het vraagt alleen wat geduld. Let op dat je het schuurpapier niet te grof neemt (korrel 240 is meer dan zwaar genoeg) en gebruik bij voorkeur ook waterschuurpapier (en water). Door niet te zwaar te schuren en vooral door het gebruik van water vermijd je dat het stof gaat samenklitten en dat je ongewenste en vervelende krassen zou krijgen.

Wanneer je wel heel zwaar wilt verweren en een bijna afgesleten of hier en daar zelfs een afgepelde look wilt creëren, zul je met het gewone doorschuren meer dan heel even zoet zijn. Voor zware verwerkingen kun je dan ook beter hulpmiddelen gebruiken. Die **hulpmiddelen** moeten eigenlijk de aanhechting van de laatste laag te-
gengaan zodat die nadien bij het schuren heel gemakkelijk loskomt.

Verweren kun je heel eenvoudig met schuurpapier.

Hier kan een bijschrift komen

Bij wateroplosbare verven zijn in eerste instantie vooral alle **vethoudende producten** afstotend. Zo kun je de kanten van je meubels eerst eens overstrijken of bewerken met een kaars. Het kaarsvet zal ervoor zorgen dat de verf die erover komt niet goed hecht en dat ze dus veel makkelijker lost. Doordat de kaars hard is kun je het instrijken – als we het zo kunnen noemen – mooi doseren. Alleen is het niet altijd gemakkelijk om te zien waar je al geweest bent met de kaars en waar niet.

Je kunt het kaarsvet ook vervangen door kleurloze bijenwas of zelfs olie. Dan ga je wel met een penseeltje moeten werken.

Met synthetische of oliehoudende verven moet je iets dergelijks natuurlijk niet proberen. Het kaarsvet zal de droging vertragen, maar uiteindelijk zal je synthetische verf wel een vrij behoorlijke hechting hebben. Dat komt doordat de oplosmiddelen het kaarsvet oplossen bij het schilderen, waardoor het zich vermengt met de verf en er als het ware in opgaat. Synthetische verven worden niet echt afgestoten door olie of vet, want vergeet niet dat ze zelf voor een groot deel uit vet bestaan. Wat echter wel goed werkt, is bijvoorbeeld wat behangpap aanmaken in een bokaaltje en die aanbrengen tussen de verschillende lagen om op die manier de hechting tegen te gaan.

Patineren

Wat is patineren?

Je hoort mensen soms zeggen: 'Ik heb een meubeltje gezien met een heel leuke patina erop.' Eigenlijk bedoelen ze dan de totale look van het meubel en meestal is die look een combinatie van verschillende zaken of bewerkingen als nonchalant schilderen, verweren of doorschuren en eventueel patineren. Wanneer we in vaktermen over patineren spreken, dan bedoelen we **ons schilderwerk verouderen door er een transparante vuile waas over aan te brengen**. Door die vuile laag gaat het meubel er ouder, geleefder uitzien.

De laatste tijd is de smaak op het vlak van decoratie veel geëvolueerd, en dat uit zich ook in de wijze van patineren. Waar men vroeger eerder strak en symmetrisch werkte, probeert men nu een eerder natuurlijk verweerde look te bekomen.

In wat volgt overlopen we de producten die je hiervoor kunt gebruiken en de manier waarop je het juist aanpakt.

Welke producten heb je nodig?

Het best kun je patineren met een speciale patineverf. Vergeet dit woord want de juiste term is een **glaceerverf** (schilders spreken van een glasis). Glaceerverven zijn duidelijk anders dan gewone verven. Er zijn twee grote verschillen.

- » Deze verven hebben een langere 'open tijd' dan gewone verven. Met 'open tijd' bedoelen we dat ze langer bewerkt kunnen worden alvorens ze beginnen te drogen en dus kleverig worden (wat nodig is om effecten en patines te kunnen creëren).
- » Glaceerverven zijn transparante of doorschijnende verven. Dit betekent dus dat ze duidelijk minder dekkend zijn dan gewone verf. Er zit wel een beetje kleur in maar veel minder dan in een gewone verf, en uiteraard veel meer dan in een vernis waar normaal geen kleur in zit.

Maar dat leerden we al in hoofdstuk 1. Waar vinden we nu een dergelijke speciale verf, hoe ziet ze eruit en hoe ben je zeker van de juiste kleur?

Tot een paar jaar geleden hadden we de keuze tussen synthetische glaceerverven (op oliebasis) en wateroplosbare. Door de nieuwe en strengere wetgeving is de eerste soort ondertussen volledig verdwenen. We vinden nu enkel nog de wateroplosbare versies.

Kleuren van een meubel

Nog een typisch voorbeeld van een erfstuk dat velen onder ons nog in de familie hebben: een 19de-eeuwse Franse Henri II-kast, heel donker en zwaar bewerkt en gesculpteerd. Na het ontboenen en uitwassen zijn we het meubel gaan kleuren (beitsen) in een lichte tint. Je ziet zo dat het meubel onmiddellijk stukken lichter en een pak eigentijdsder wordt!

Met bijzondere dank voor logistieke steun aan:

Mona
Libert paints NV
Nekkersputstraat 189
B-9000 Gent
Tel. + 32(0)9 216 88 70
Fax. + 32(0)9 226 61 81
info@monacoulours.com
www.paintyourselffree.com

Schellaert NV
Dendermondsesteenweg 75
B-9300 Aalst
Tel. + 32(0)53 77 77 99
Fax. + 32(0)53 78 33 83
info@schellaert.be
www.schellaert.be

Anc. Ets. Stooppen & Meeûs
Van Praetstraat 22
B-2660 Hoboken
Tel. + 32(0)3 825 00 55
Fax. +32(0)3 825 05 13
dragon@stoopen-meeus.com
www.stoopen-meeus.com

Ciranova
Debal Coatings NV
Industrieweg 29
B-8800 Beveren-Roeselare
Tel. + 32(0)51 30 11 40
Fax. + 32(0)51 31 26 48
ciranova@ciranova.be
www.ciranova.be

Floraal ontwerpster
Anita Van Haver
Atelier d'Avoine
Hundelgemsesteenweg 293
B-9050 Gentbrugge
Tel. +32(0)475 76 14 55
anitavanhaver@telenet.be

JAVO bvba
Jourie Voorhaen
Sluiseken 40
B-9520 Zottegem
Tel. +32(0)483 06 17 69
voorhaen@voorhaen.be
www.voorhaen.be

Verder ook onze dank voor het gebruik van fotolocaties aan:

Fotografie Caroline Monbaillu
www.monbi.be

Inspire Your Soul Photography
www.inspireyoursoulphotography.com

Colofon

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Tekst: Willem Fouquaert
Fotografie: Caroline Monbaillu
Grafische vormgeving: Keppie & Keppie

Als u opmerkingen of vragen heeft, dan kunt u contact nemen met onze redactie: redactielifestyle@lannoo.com

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2013
D/2013/45/452 – NUR 450-454
ISBN: 978 94 014 1124 0

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.